הלכה · משנה תורה · מפרשים · קרית ספר · ספר אהבה

# קרית ספר על משנה תורה, הלכות ציצית

רבי משה ב"ר יוסף מטראני [המבי"ט]

**ספריית אור ברסלב** · or-breslev.co.il

# קרית ספר על משנה תורה, הלכות ציצית

רבי משה ב"ר יוסף מטראני [המבי"ט]

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/קרית-ספר-על-משנה-תורה-הלכות-ציצית/
הקובץ נוצר ב־20 בנובמבר 2026 מגרסה 202611200317-v39 של הספרייה.

# תוכן העניינים

**פרק א** ..... 4
הלכה א ..... 4
הלכה ו ..... 4
הלכה י ..... 5
הלכה יב ..... 5
הלכה יז ..... 6
**פרק ב** ..... 6
הלכה א ..... 6
הלכה ג ..... 6
הלכה ח ..... 7
**פרק ג** ..... 7
הלכה א ..... 7
הלכה ד ..... 8
הלכה ה ..... 8
הלכה ט ..... 8
הלכה י ..... 8
הלכה יב ..... 8

# פרק א

## הלכה א

**מצוה כה** לעשות ציצית על כנפי הכסות דכתיב ועשו להם ציצית על כנפי בגדיהם. וענף שעושים על כנף הבגד ממין הבגד הוא הנקרא ציצית מפני שדומה לציצית של ראש שנאמר ויקחני בציצית ראשי והוא הנקרא לבן מפני שאין אנו מצווין לצובעו. ואין לחוטי הענף מנין מן התורה דאע"ג דגדילים ד' כדלקמן היינו בגדיל אבל בענף דהיינו ציצית אין לחוטיו מנין מן התורה דפתיל וציצית דהוו ענף לא משתמעי יותר מחד ונפסק חוט מעיקרו דפסול היינו בעקרו הסמוך לטלית דליכא גדיל מד' חוטין אבל נפסק מסוף הגדיל לא מיפסיל מדאוריתא דכדי עניבה דבעינן כאיגרדמו סגי בעניבה גדיל כפירש ר"י בעל התוספות דבפתיל לא בעינן כדי עניבה. ולוקחין חוט צמר שנצבע כעין הרקיע והוא הנקרא תכלת דמדשש כיתנא דכתיב ועשה להם מכנסי בד שש משזר ותכלת ובד היינו פשתים כדאמר בבא לו כ"ג דבר העולה בין בד לבד תכלת עמרא וכורכין אותו על הענף ואין למנין הכריכות שכורך חוט זה שיעור מן התורה והכריכה בתכלת מדאוריתא דכתיב ועשו להם ציצית והדר כתיב ונתנו על ציצית הכנף פתיל תכלת דהיא כריכה. והתכלת אינו מעכב את הלבן והלבן אינו מעכב את התכלת דכתיב וראיתם אותו כל חד לחודיה משמע ואע"פ שאין אחד מעכב חברו אינן אלא מצוה אחד דכתיב והיה לכם לציצית מלמד ששניהם מצוה אחד. וארבע ציציות מעכבו' זו את זו שארבעתן מצוה אחת דהכי משמע קרא על ארבע כנפות כסותך והלובש טלית שיש בה לבן או תכלת או שתיהם כאחד קיים מצוה אחת מדאוריתא דאע"ג דקפיד קרא אתכלת הא כתב וראיתם אותו לומר דאינו מעכב זה את זה.

## הלכה ו

**כיצד** עושין את הציצית מתחיל בזוית של טלית שהיא סוף הארוג ומרחיק ממנה לא יותר על ג' אצבעות למעלה דלאו כנף הוי ולא פחות מקשר גודל דעל הכנף בעינן דכתיב על כנפי ומכניס שם ארבעה חוטין דכתיב גדילים וגדיל שנים דאין גדיל פחות משנים כדמתרגם מעשה עבות עובד גדילו גדילים הרי ארבעה וכופלן באמצע נמצאו ח' דכתיב גדילים שהם ארבע ברישא והדר תעשה לך שהוא מכניסם בטלית וכופלם וכורכם. ויהיה אחד מן החוטין תכלת והשבעה לבנים דכתיב פתיל תכלת אחד ולא פתיל שנים ופתיל דכתב קרא הוא בתר דאנחינהו בטלית וכפלם לח' דהכי כתיב על ציצית הכנף פתיל ולהכי הוי פתיל אחד מח' ולא אחד מד'. ולוקח חוט אחד מן הלבן

וכורך בו כריכה אחת על שאר החוטין בצד הבגד דכתיב הכנף פתיל ודרשי' ממין כנף תעשה פתיל והוא כריכה והדר מתכלת שאר החוליות דעיקר משמעות קרא דפתיל הוא בתכלת ומשום מעלין בקדש דהוי דאוריתא מועשו אותם ציפוי למזבח יעשה כריכה אחרונה בלבן דכיון דהקדימה קרא למין כנף ש"מ חשיב הוא הילכך אי מסיים בתכלת הוה ליה מוריד סוף הציצית מתחלתה ואין מורידין בקדש הוי מדאוריתא דכתיב ויקם משה את המשכן וגו' כדכתיב במצות תפילין. ואם כרך התכלת על רוב הציצית כשרה דמדאוריתא בעינן גדיל וענף אבל לית בהו שיעורה דכתיב גדילים וכתיב ציצית יכול יעשה כולה ענף ת"ל גדילים ואין גדיל אלא חוטין מחוברין דכתיב מעשה עבות ומתרגם עובד גדילו גדילים יכול יעשה כולה גדיל ת"ל ציצית הא כיצד צריך שיהא גדיל יוצא מן הכנף וציצית יוצא מן הגדיל. העושה לבן בלא תכלת לוקח אחד מח' החוטין וכורך אותו על שאר החוטין והוי נמי דאוריתא כיון דאין מעכבים זה את זה דכתיב וראיתם אותו וכל חד לחודיה משמע.

## הלכה י

**אחד** חוטי לבן ואחד חוטי תכלת אם רצה לעשות שזורין עושה דתכלת סתם הוא טווי ושזור דילפי' ממשכן ואמרה תורה תן תכלת ותן לבן מה תכלת טווי ושזור אף לבן טווי ושזור וסבירה ליה לרב ז"ל דלאו לעיכובה הוי. חוטי הציצית בין לבן בין תכלת צריכין טוויה לשם ציצית דכתיב גדילים תעשה לך לשם חובך. ואין עושין אותה מצמר הגזול דכתיב ועשו להם משלהם לאפוקי גזול ולא משל עיר הנדחת ולא משל קדשים דכיון דאסור ליהנות מהם לאו שלהם נינהו. המשתחוה לבהמה צמרה פסול לציצית נראה דהוי מדרבנן כיון דאינה נאסרת להדיוט וטעמה משום מצוה הבאה בעבירה דהוי מדרבנן ואפילו עשה בה מעשה שאסרה להדיוט לא הוי צמרה פסול לציצית מדאוריתא דמצות לאו ליהנות נתנו כדרבא בלולב של ע"ז דאמר דיצא בדיעבד.

## הלכה יב

**ציצית** שעשה אותה גוי פסול שנאמר דבר אל בני ישראל ועשו להם ציצית בני ישראל ולא הגוי אבל אם עשה אותה ישראל בלא כוונה כשרה דבטוויה הוא דמפסיל אם לא עשאו לשם ציצית אבל בתלייה לא מיפסיל. וציצית שנעשה מן העשוי מקודם פסול כיצד הביא כנף שיש בה ציצית ותפרה על הבגד אפילו יש בה אמה על אמה פסול שנאמר ועשו להם ציצית ולא מן העשוי והרי זה דומה למי שנעשת מאליה ומותר להתיר ציצית מבגד זה לתלותה בבגד אחר דליכא ביזוי מצוה כיון שחפץ ללובשו ומן העשוי נמי ליכא דהא מתקנו עכשיו. תלה החוטין בין שני כנפים מזו לזו כהלכתן ואח"כ חתכן

באמצע ונתפרדו זה מזה פסול שהרי בעת שקשרם היו פסולים לפי שהן מעורבות זו בזו ובשעה שפסקן נעשו שתי ציציות נמצא עושה מן העשוי וקרא קאמר תעשה לך ולא מן העשוי. הטיל ציצית על הציצית אם נתכוון לבטל את הראשונות מתיר הראשונה או חותכה וכשרה דלאו תעשה ולא מן העשוי הוא כיון שנתכוון לבטל את הראשונות מעיקרה אבל נתכוון להוסיף אע"פ שחתך אי זו מהן פסולה שהרי כשהוסיף פסל הכל וכשהתיר או חתך התוספת נמצא השאר נעשה מן העשוי שעשייתו ראשונה פסולה היתה וכן המטיל ציציות לבעלת ג' ואח"כ השלימה לד' והטיל לרביעית כולה פסולה דכתיב תעשה ולא מן העשוי.

### הלכה יז

**אין** כופלין הטלית לשנים ומטילין ציצית על ד' כנפים כשהיא כפולה דבכנף קאמר קרא ולא באמצעיתה והאי תרתי ציציות הוו באמצעיתה אלא אם כן תפרה כולה דאפילו מרוח אחד דהשתא הוי כנף גופיה כיון דתפר נתמעטה זוית של בגד שבין חוטי הציצית ובין סוף הארוג אפילו לא נשאר מן הארוג אלא כל שהוא כשר דמאי דקפדינן דלהוי ציצית על הכנף דהיינו חוץ לקשר גודל היינו בתחלת עשייתו כדכתיב ועשו להם ציצית על כנפי וכן אם נתמעטו חוטי הציציות אפילו לא נשתייר אלא כדי עניבה כשר ואם נפסק חוט מעיקרו דהיינו הסמוך לכנף פסול דלא הוו ד' חוטי ומדאוריתא בעינן ד' דכתיב גדילים וגו':

## פרק ב

### הלכה א

**התכלת** האמורה בכל מקום היא הצמר הצבוע דמדשש כתנא תכלת עמרא והיא מין צבע מדכלליה רחמנא בהדי שאר מיני צבעים ארגמן ותולעת שני וזו היא דמות הרקיע הנראית לעין השמש בטהרו של רקיע וכל שלא נצבע באותה צביעה פסול לציצית אע"פ שהוא כעין הרקיע דתכלת קאמר רחמנא. ורחל בת עז צמרה פסול לציצית דכתיב לא תלבש שעטנז צמר ופשתים גדילים תעשה לך מה פשתים שלא נשתנה אף צמר שלא נשתנה אלא בעינן צמר כבש בן כבש משמת ימי בראשית.

### הלכה ג

**התכלת** של ציצית אם צבע בה מעט צמר לבודקה אם יפה היא אם לאו נפסלה היורה כולה דכתיב כליל תכלת כל לשם תכלת בעינן אבל צבע לשם תכלת ביורה אפילו מאה פעמים לשמו קרינא ביה כליל תכלת דלא מפיק קרא דכליל תכלת אלא טעמו דהרי יש

צבע שאינו ראוי לתכלת כפי' ר"י בעל התוספות ז"ל ולפרש"י ז"ל צביעה לשמה נראה דהוי בכלל גדילים תעשה לך לשם חובך שיהא הצבע לשם ציצית וא"כ טעימה פסולה וצביעה לשמה וטעמה פסלה כולהו מדאוריתא מכליל תכלת דמה טעם טעמה פסולה משום דבעינן צביעה לשמה דהיינו כליל תכלת וטעמה פסלה דהרי יש צבע שאינו ראוי לתכלת והיינו הטעימה שהיא פסולה וקרא קאמר כליל תכלת. ואינה נלקחת אלא מן המומחה דכליל תכלת לשמה ודאי בעינן ואפילו לקחה מן המומחה אם נבדקה ונודעה שנצבעה כשאר המשחירין פסולה דתכלת בעינן והמומחים לעולם בחזקתם עד שיחשדו דחזקה מדאוריתא כדיליף לה בפ"ק דחולין מדכתיב ויצא הכהן מן הבית אל פתח הבית והסגיר את הבית ודילמא אדנפיק ואתא בצר ליה שיעוריה מכגריס ותמצא שלא היה נגע בשעת הסגר ואם הסגירו הסגר דכמאן דליתיה דמי אלא לאו משום דאמרינן אוקי אחזקיה ולהכי אם לקח טלית מצוייצת מן השוק מישראל היא בחזקתה ומן הגוי התגר נמי כשרה דלא מרע נפשיה וזבין לה מישראל אבל מהדיוט גוי פסולה.

### הלכה ח

**טלית** שהיא כולה אדומה או ירוקה עושה חוטי לבן שלה כעין צבעה דכתיב על ציצית הכנף דבעינן שיהא ממין הכנף ולר"י בעל התוספות נראה דהוי מדרבנן היתה כולה תכלת עושה לבן שלה משאר צבעונין דפתיל תכלת קאמר רחמנא שהוא חוט אחד לבד כשאר ציציות:

## פרק ג

### הלכה א

**כסות** שחייב אדם לעשות בה ציצית מן התורה היא כסות שיש לה ד' כנפות או יותר על ד' דכתיב על ארבע כנפות ותהיה מדתה כדי שיתכסה בה ראשו ורובו של קטן המתהלך לבדו בשוק ואינו צריך אחר לשומרו ולילך עמו דטלית כזה כסות מקרי כיון דגדול יצא בו דרך עראי אבל טלית של שאר מינין כגון בגדי משי וכיוצא בו אין חייבים אלא מדרבנן שכל הבגדים שנאמרו בתורה סתם אינם אלא צמר ופשתים בלבד דתנא דבי רבי ישמעאל הואיל ונאמרו בגדים בתורה סתם על כנפי בגדיהם ופרט לך הכתוב באחד מהם צמר ופשתים בבגד צמר או בבגד פשתים אף כל צמר ופשתים על ד' כנפות כסותך בעלת ד' ולא בעלת ג' א"ת בעלת ד' ולא בעלת ה' ת"ל אשר תכסה בה אפילו בעלת ה' או יותר שיש בכלל חמש ארבע לפיכך אינו עושה ציצית אלא לד' כנפות שנאמר על ד' כנפות כסותך.

### הלכה ד

**כסות** של בגד וכנפיה של עור חייבת דעל כנפי כסותך כתיב כסות הוא עיקר אבל כנפיה של בגד והיא של עור פטורה דלאו כסות היא. כסות של שני שותפים חייבות שנאמר על כנפי בגדיהם לא נאמר כסותך אלא למעט שאולה דלאו כסותך היא.

### הלכה ה

**כסות** של צמר עושין לבן שלה של צמר ושל פשתן עושין חוטי פשתן אבל לא חוטי צמר בטלית פשתן ולא חוטי פשתן בשל צמר בכל מקום שאתה מוצא עשה ולא תעשה אם אתה יכול לקיים את שתיהם בלבן צמר בצמר פשתים בפשתים מוטב ואם לאו כמו בתכלת דהוא עמרא בטלית פשתן יבא עשה דציצית וידחה לא תעשה דכלאים דלהכי סמכיה קרא דכתיב לא תלבש שעטנז אבל גדילים תעשה לך אפילו משעטנז והיינו ביום דחייב במצות ציצית אבל בלילה שאינה זמן חיוב ציצית שנאמר וראיתם אותו בשעת ראיה לא דנמצא עובר בלא תעשה בעת שאין שם מצות עשה וסומא חייב בציצית אף ע"פ שאינו רואה אחרים רואים אותו וקרא כתיב וראיתם אותו.

### הלכה ט

**ומותר** להכנס בציצית לבית הכסא ולבית המרחץ. ואם נפסקו לו חוטי לבן או תכלת זורקן לאשפה שאין בגופה קדושה דכסותך קרייא רחמנא. נשים ועבדים וקטנים פטורים מן הציצית דהויא מצות עשה שהזמן גרמה דהרי לילה לאו זמן ציצית היא דכתיב וראיתם אותו ועבד גמר לה לה מאשה וקטנים לאו בני חיובה דמצות נינהו.

### הלכה י

**כל** מי שיתכסה בכסוי הראוי לציצית יטיל לה ציצית ויתכסה בה דציצית חובת גברא הוא דהכי משמע קרא ואם נתכסה בה בלא ציצית בטל מצות עשה וכשאינו לובשו פטור מלהטיל בו ציצית דלאו חובת מנא הוא אלא חובת גברא שיהא לו טלית להתכסות בו.

### הלכה יב

**לעולם** יהא אדם זהיר במצות ציצית שהרי הכתוב שקלה ותלה בה כל המצות כולן שנאמר וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות ה' ויש במצוה זו ציוויין ואזהרות מדרבנן סמוכים אלא תסור ואעשו משמרת למשמרתי: